Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030.

KULTA ry sivistysvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelmasta

Eduskunnan painopisteet kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelmalle ovat luovan alan elinkeinotoiminta ja kasvu, taide- ja kulttuuripalveluiden alueellinen saatavuus ja saavutettavuus, tekijänoikeuksien ja kulttuurialan toimijoiden toimeentulon edistäminen, kansallisen kulttuuriperinnön säilyttäminen osana henkistä kriisinkestävyyttä ja resilienssiä, lastenkulttuuri sekä lasten ja nuorten osallisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen taide- ja kulttuuripalveluilla sekä kulttuuripalveluiden merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä ja integraatiossa.

Julkisen talouden suunnitelmassa painopisteistä näkyy yksi, lastenkulttuurin ja lasten osallisuuden osalta: harrastamisen Suomen mallin toimeenpanoon kohdennetaan pysyvä tasokorotus. Muuten selonteon toimeenpanon vaatimat lisärahoitustarpeet siirtyvät ratkaistavaksi seuraavassa talousarviossa, lisätalousarvioissa ja seuraavan hallituksen ohjelmassa.

Kulttuurin rahoituksen vahvistaminen, suuntanaan kulttuuribudjetin nostaminen prosenttiin valtion budjetista, ei nyt tämän julkisen talouden suunnitelman mukaisesti etene kulttuuripoliittisen selonteon linjaamalla tavalla.

Kulttuurista kestävää kasvua

Opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista 6 % osoitetaan kulttuuriin ja taiteeseen. Tämä rahoitus tukee julkisen talouden suunnitelman tavoitetta kestävästä kasvusta ja työllisyydestä.

Kiinnitämme sivistysvaliokunnan huomiota kahteen seikkaan: ensinnäkin hallitusohjelmassa sovitut valtionavustusleikkaukset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla on kohdennettu moniin eri käyttökohteisiin, ei ainoastaan kulttuurin valtionavustuksiin. Valtionavustusleikkausten, kuten kulttuurijärjestöjen leikkausten vaikutuksia arvioidessaan opetus- ja kulttuuriministeriö on todennut niiden heikentävän kulttuurin alueellista saatavuutta, joka on yksi eduskunnan painopisteistä kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelmaan. Lisäksi ne ainakin lyhytaikaisesti vähensivät kansainvälisyyttä. KULTA ry esittää, että valtionavustustoiminnan vaikutuksia Suomen kansainväliseen vaikuttavuuteen selvitetään. Onhan järjestöjen kansainvälisillä verkostoilla väistämättä vaikutus koko Suomen kansainvälisyyteen.

Toisekseen kiinnitämme valiokunnan huomiota valtionhallinnon toimintamenosäästöjen ja tuottavuusohjelman vaikutuksiin kulttuurin, taiteen ja kulttuuriperinnön edistämiseen. Kulttuurihallinto ja kulttuurijärjestöjen asiantuntijat

yhdessä toteuttavat edistämistehtävää tehokkaasti eli pienin resurssein. Tätä asiantuntemusta Suomi tarvitsee jatkossakin.

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry kiittää julkisen talouden suunnitelman lisäinvestointeja kulttuurialalle: Paimion parantola merkittävänä kulttuuriperintökohteena tukee kulttuurimatkailun kasvua ja Suomen maakuvaa. Garden Helsinki investointina vahvistaa tapahtumateollisuuden kasvua.

8.5.2026 Helsingissä

Rosa Meriläinen
pääsihteeri